

Sk. R. 1211 H

BIBLIOTHEEK
STARRINGEBOUW

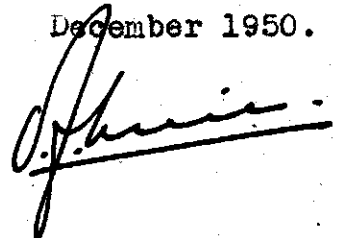
STICHTING VOOR BODEMKARTERING TE WAGENINGEN

Directeur: Prof. Dr C.H. Edelman

Afd. Karteringen ten behoeve van
Streek- en Uitbreidingsplannen

Hoofd: Dr W.J. van Liere

December 1950.

JSN 207885 - 01

VOORLOPIG RAPPORT BETREFFENDE DE BODEMKARTERING VAN DE TUINBOUW-

GRONDEN IN DE GEMEENTE APELDOORN

Inhoud:

Inleiding

De bodemgesteldheid

Welke eisen stellen tuinbouwgewassen aan de bodem

De tuinbouwgeschiktheidskaart

Voorlopig rapport betreffende de bodemkartering van de
tuinbouwgronden in de gemeente Apeldoorn

Inleiding

In October 1950 werd in samenwerking met de Rijkstuinbouwvoorlichtingsdienst te Apeldoorn een onderzoek ingesteld naar de bodemgesteldheid en de tuinbouwkundige waarde van die percelen, welke voor de tuinbouw in gebruik zijn.

Met behulp van een grondboor werd het bodemprofiel veelal tot een diepte van pl.m. 1 meter beoordeeld. Vooral werd gelet op :

1. de wintergrondwaterstand;
2. het vermogen van de grond om water vast te houden boven de grondwaterspiegel ;
3. de aanwezigheid van leemlagen en grindbanken.

De bevindingen zijn op veldkaartjes opgetekend, waarvan later de tuinbouwgeschiktheidskaart is afgeleid (zie kaart).

De bodemgesteldheid

De gronden waarop tuinbouwbedrijven gevestigd zijn, bestaan uit grindhoudend tot grindrijk zand, dat plaatselijk leemhoudend tot lemig is. De bovengrond is veelal iets slibhoudend tengevolge van wat beekbezinking. De korrelgrootte van het zand is wis-

selend, doch is overwegend grof. De grondwaterstand schommelt sterk in de loop van het jaar, waarschijnlijk pl.m. 80 cm. Het gevolg hiervan is, dat de meeste bedrijven gevestigd zijn op gronden met een hoge wintergrondwaterstand. Door hun vochtige ligging is het humusgehalte doorgaans hoog, vaak wel 5 à 7 %, zelfs tot 10%. Het humusgehalte en de dikte van de humeuze bovengrond bepalen grotendeels de watercapaciteit van deze veelal grove grindhoudende zanden. De tuinbouwgronden verkeren dus door een betere bewerking en bemesting doorgaans in een betere cultuurtoestand dan de omliggende landbouwgronden.

Welke eisen stellen tuinbouwgewassen aan de bodem ?

Het tuinbouwbedrijfstype dat in deze streek overheerst is het gemengde groenten- en fruitbedrijf, veelal met een belangrijke oppervlakte glas. Daarnaast komen vele plantkwekers voor, die plantmateriaal voor de groenten- en bloementuintjes van Apeldoorn en omliggende plaatsen leveren.

Door de aanwezigheid van glas en een belangrijke oppervlakte fruitbomen mag de grondwaterstand in de winter niet voor langere tijd boven 45 cm beneden het maaiveld stijgen, daar dit afsterven van de wortels der fruitbomen en groeistagnatie en zelfs afsterven der jonge groentegewassen onder glas tot gevolg heeft.

Doordat de voortgebrachte producten grotendeels voor de plaatselijke voorziening bestemd zijn, dient er steeds een zo groot mogelijke verscheidenheid van pro-

ducten in niet te grote hoeveelheden aangevoerd te worden. Hiervoor is het nodig, dat de producten regelmatig door kunnen groeien en dat er het gehele jaar geplant en gezaaid kan worden. Het voldoende vochtig blijven der gronden, ook in droge perioden, is hiervoor noodzakelijk.

Zandgronden, welke aan alle bovengenoemde eisen voldoen, behoren tot grotere diepte uit zand te bestaan, geen storende lagen in de ondergrond te hebben, een constante grondwaterstand van pl.n. 60 cm, en een humeuze bovengrond van 50 à 60 cm te hebben.

Dergelijke gronden komen in deze gemeente niet voor, vooral omdat de grondwaterstand in de loop van het jaar aan schommelingen onderhevig is. Hierdoor komen enerzijds gronden voor die in de winter en het vroege voorjaar een gunstige grondwaterstand bezitten, doch waarop in droge perioden groeistagnatie op kan treden tengevolge van vochtgebrek; anderzijds zijn er gronden welke in de winter en het vroege voorjaar te nat zijn, doch in de zomer voldoende vochtig blijven om een onbelemmerde groei te waarborgen. Daarnaast is vooral voor de eerste groep het humusgehalte en de dikte van de humeuze laag van groot belang, daar dit grotendeels de watercapaciteit bepaalt. Dat de grondwaterstand in vele gevallen niet ideaal is, blijkt bijvoorbeeld uit het feit, dat de grond in vele warenhuizen opgehoogd is, dat er in het afgelopen jaar vele gewassen min of meer mislukt zijn door wateroverlast en dat vele appelbomen ernstig aan kanker lijden.

De tuinbouwgeschiktheidskaart

Bij de samenstelling van deze kaart is rekening gehouden met de eisen zoals deze in het vorige hoofdstuk zijn omschreven. Het zal duidelijk zijn, dat superieure bedrijven, door de sterk schommelende waterstand gepaard gaande met een beperkte watercapaciteit, niet voorkomen.

Behalve een kwaliteitsindeling is er een indeling gemaakt voor welk bedrijfstype de betreffende gronden het best geschikt zijn. Deze indeling houdt voornamelijk verband met de grondwaterstand, doordat b.v. zomer-groenten met succes op een grond verbouwd kunnen worden, welke in de winter iets te nat is, terwijl dezelfde grond voor de fruitteelt ongeschikt is. De gronden welke aan de eisen der verschillende teelten zo goed mogelijk voldoen, zijn in een afzonderlijke groep ondergebracht.

Er is onderscheid gemaakt in:

- G + F gemengd bedrijf (voorjaarsgroenten en fruit)
- G groenteteelt
- F fruitteelt

Naar kwaliteit zijn de gronden ingedeeld in:

- I Goede tuinbouwgronden
- II Matige tuinbouwgronden
- III Zeer matige tuinbouwgronden
- O Ongeschikte tuinbouwgronden

De gronden welke tot klasse I gerekend zijn, hebben onder de gegeven omstandigheden, een gunstige waterstand en veelal een behoorlijke watercapaciteit, meestal veroorzaakt door een hoger humusgehalte, omdat het oude doorwerkte tuingronden zijn.

Naarmate de afwijkingen groter zijn, zijn de gronden

in een lagere klasse ingedeeld. Deze lager gewaardeerde gronden hebben een groter bedrijfsrisico, waarin veelal moeilijk verandering is te brengen. Afzonderlijke regeling per perceel van de waterstand b.v. is in dit gebied niet zijn grofzandige ondergrond, moeilijk.

De dikte van de humeuze bovengrond is in cm op de kaart aangegeven. Hieruit valt ongeveer de ouderdom der bedrijven af te leiden, alsmede de algemene cultuurtoestand.